

Sundbyberg 2 december 2024

Referens: Fi2024/01470

Vår referens:

mia.ahlgren@funktionsratt.se

Till fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.ofa.dof.remissor@regeringskansliet.se

Remissvar Digital myndighetspost (SOU 2024:47)

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 53 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar drygt 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

Utredningen föreslår en ny lag som kräver att statliga och kommunala myndigheter samt domstolar använder den myndighetsgemensamma infrastrukturen för digital post. Däremot föreslås inga krav på enskilda att ansluta sig till infrastrukturen.

Funktionsrätt Sverige välkomnar förslag om en ny lag och att en statlig lösning för digital myndighetspost finns kvar. I övrigt betonar vi:

- Vikten av frivillig anslutning för privatpersoner.
- Förtydligande av tillgänglighetskrav i lag och förordningar med tillsyn och uppföljning av tydliga klagomålsprocesser.
- Positivt att betänkandet lyfter Funktionsrättskonventionen, men vi saknar en konsekvensanalys för genomförande av konventionen. Se även [vårt remissvar om den reviderade eIDAS-förordningen](#)¹ om "elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden" (SOU2024:45) med koppling till den europeiska tillgänglighetslagen.

Konsekvensanalys utifrån Funktionsrättskonventionen

Funktionsrätt Sverige ser med glädje att betänkandet har inkluderat Funktionsrättskonventionen, CRPD i texter. Vi vill också framhålla att utredningens författningsförslag är skrivet på ett begripligare språk, vilket vi saknar i många utredningar. Men vi saknar förslag och konsekvensanalys utifrån genomförande av Funktionsrättskonventionen.

¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401183#d1e2062-1-1

I den omfattande konsekvensanalysen finns ett avsnitt (11.15) om Överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. EU har ju som första regionala sammanslutning ratificerat konventionen och hänvisar till detta i många lagförslag. Se vårt remissvar på SOU2024:45 om eIDAS-förordningen, där konventionen nämns direkt i artikel 15.

Om det hade gjorts en tydlig analys borde det innebära förslag i linje med allmänna åtaganden artikel 4 samt tillgänglighet artikel 9 med hänsyn till rekommendationer från FN från april i år. Lagstiftningsfrågor nämns drygt 40 gånger, brister påtalas inte minst när det gäller diskriminering, involvering av funktionsrättsorganisationer i standarder och klagomålsmekanismer. En rekommendation kopplar direkt till betänkandet: "Garanterade möjligheterna till digital tillgänglighet och elektronisk identifiering för personer med funktionsnedsättning."²

Synpunkter på vissa förslag

En statlig lösning för tillhandahållande av myndighetspost behövs (9.4) men krav på tillgänglighet och uppföljning behöver införas

Funktionsrätt Sverige tillstyrker en statlig lösning för digital myndighetspost som omfattar skriftliga beslut, underrättelser eller andra handlingar som genereras i offentliga aktörers förvaltnings- eller rättskipande verksamhet och som skickas till enskilda. – Kommunala och statliga förvaltningsmyndigheter samt domstolar ska skicka myndighetspost genom infrastrukturen, om inte säkerhetsskäl eller andra skäl talar emot det.

Däremot måste kraven på tillgänglighet förtydligas i lag/förordning för både statlig lösning och privata brevlådor med hänvisning till krav i tillgänglighetsdirektivet (se reviderade eIDAS-förordningen). Det behövs också tillsyn och tydliga klagomålsmekanismer med uppföljning. Hänvisning till kraven behöver finnas i såväl lag för den statliga lösningen som i [förordning \(2023:709\) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post](#)

Genom krav och tydliga rutiner för uppföljning finns förutsättningar att så många som möjligt får tillgång till, kan förstå och använda digitala brevlådor och ta till sig innehållet. Vi välkomnar också att en statlig lösning finns kvar. Många olika digitala brevlådor kan förvirra, och försvåra för privatpersoner att sortera viktiga meddelanden som kan innehålla uppgifter som inte ska spridas av misstag av integritetsskäl.

Önskvärt att förtydliga innebörden av "annan digital post än myndighetspost får skickas genom infrastrukturen om det är lämpligt".

²² Concluding observations CRPD/C/SWE/CO/2-3 April 2024 MFD:s översättning <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/065/40/pdf/g2406540.pdf>

Viktigt med frivillig digital brevlåda för privatpersoner (9.6)

Funktionsrätt Sverige tillstyrker bedömningen att det även fortsättningsvis ska vara frivilligt för privatpersoner med en digital brevlåda. Användningen kommer att öka under förutsättning att en statlig gemensam infrastruktur för digital post utvecklas utifrån krav på tillgänglighet, begriplighet och användbarhet, samt integritetsskydd. Men det kommer aldrig att gå att nå alla, och viktigt att offentliga aktörer kommunicerar via fler kanaler.

Offentliga aktörer kommunicerar beslut som kan påverka livssituationen för individer. Det är avgörande att kommunikation sker på mottagarens villkor. Funktionsrättsorganisationer har experter som bidrar till standarder och riktlinjer för begriplighet, talat och skrivet språk. Myndigheter behöver rutiner och möjlighet att erbjuda andra kontaktvägar, även för krisberedskap med risk för att digitala kanaler inte fungerar.

Luckor i lagen som rör genomförande av Tillgänglighetslagen

Tillgänglighetskrav och de nya standarder som utvecklas för att stödja genomförande av den europeiska tillgänglighetslagen är till nytta för alla, även för rutiner för kommunikation i myndigheter. Vi vill påminna om att det pågår ett överträdelseförfarande mot Sverige för brister i genomförandet av tillgänglighetslagen. En av flera luckor i lagen handlar om att Sverige inte har infört artikel 24.2 som rör andra unionsakter.

Betänkandet om digital myndigpost har tydliga formuleringar i lagförslaget. Det hade varit önskvärt med motsvarande tydlighet när det gäller Tillgänglighetslagen som blev snårig med lagstiftning på olika, s.k. normhierarkisk, nivå. Det är svårt att hitta kraven vilket försvårar för medborgare, företag och myndigheter. Se bilaga.

Vänliga hälsningar

Nicklas Mårtensson,
Ordförande
Funktionsrätt Sverige

Bilaga om Fler brister i genomförande av tillgänglighetsdirektivet

Funktionsrätt Sverige förutsåg i samband med utredning och proposition om genomförande av tillgänglighetsdirektivet ett överträdelseförfarande mot Sverige för brister i genomförandet.

Svensk lagstiftning en labyrint som förvillar i stället för att förenkla

Valet att dela upp innehållet i direktivet i en lag, en förordning och föreskrifter från myndigheter har krånglat till regelverken för alla som vill göra rätt. Det är näst intill omöjligt att hitta tillgänglighetskraven och förstå innehållet i direktivet. Sammantaget gör det att tiden för inläsning som kan användas som underlag för att göra undantag ökar. Just argumentation för att göra undantag är lättast att hitta, i såväl lag, förordning som särskild föreskrift.

Splittringen gör det svårt att hitta skillnaderna mellan direktivet och nationell lag finns. Lagstiftaren har betonat harmoniserade krav i EU, men Sverige har inte infört hela direktivet och bidrar därmed till olika regelverk och förutsättningar inom EU.

Sammanfattning av luckor och brister som kvarstår:

- Titeln i svensk rätt begränsar lagens omfattning till "vissa" produkter och tjänster.
- Artikel 24.2 om andra unionsakter, artikel 29 b om efterlevnadsåtgärder (enforcement), samt krav på nödnummer 112 saknas i svensk lag.
- Avvikande definition av e-böcker i svensk lag.
- Oklart [vilka detaljer som fortfarande saknas som vi började inventera i samband med propositionen](#), men t ex krav på information som rör tjänster till konsumenter saknas (art 13).
- Tillgänglighetskrav i bilaga I sektion V, VI och VII saknas
- Krav bilaga I, sektion IV b, c, d och f saknas, men förslag väntas från myndigheter som har föreskriftsrätt.
- Pågående grundlagsutredning kring flera krav som riskerar bidra till ytterligare långa förseningar.
- Oproportionerligt fokus på undantag i lag, förordning och en särskild föreskrift utan att koppla till fördelar.
- Avsaknad av konsekvensanalys i relation till Funktionsrättskonventionen. Fokus på kostnader (inte nytta).

Sammanställning yttranden om Tillgänglighetslagen

[Oktober 2024 Remissvar PTS förslag till föreskrift](#)

[Januari 2023 skrivelser till riksdagen med](#)

[Förfrågan om möte med Socialutskottet angående Tillgänglighetsdirektivet](#)

[Förslag Tillgänglighetsdirektivet JAN 2023.pdf](#)

[Tabell översikt jämförelse proposition genomförande av tillgänglighetsdirektiven.pdf](#)

[Januari 2022 skrivelse till regeringen angående andra unionsakter och proportioner om tillgänglighet](#)

[Oktober 2021 remissyttrande betänkande om genomförande av tillgänglighetsdirektivet.](#)

[Maj 2021 Särskilt yttrande över betänkandet om Genomförande av tillgänglighetsdirektivet i Sverige 20210507.pdf](#)